CARTEA DE PE NOPTIERĂ

HENRY JAMES (New York, 1843–Londra, 1916), scriitor american naturalizat englez, și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în Europa. Pe lângă marile sale romane, care l-au făcut să fie considerat o importantă figură a realismului, a scris numeroase nuvele, povestiri, cărți de călătorie, biografice și autobiografice, piese de teatru, critică și teorie literară. Câteva dintre temele recurente în scrierile lui sunt confruntarea dintre America inocentă și Europa ultracivilizată, evoluția societății americane a timpului său, nașterea feminismului. În stilul său elegant, s-a ocupat și de subtilitățile vieții morale; interesat de psihologia personajelor, a fost unul dintre maeștrii monologului interior. Alături de Poe și Lovecraft, e considerat un clasic al literaturii fantastice americane. Important teoretician al romanului, Henry James a explorat în mai multe opere posibilitățile „naratorului mincinos", care nu știe sau nu vrea să ne dezvăluie întregul adevăr.

Bibliografie selectivă:
Romane: *The Europeans* (*Europenii*), 1878; *Washington Square* (*Piața Washington*), 1880; *The Portrait of a Lady* (*Portretul unei doamne*), 1881; *The Spoils of Poynton* (*Comorile din Poynton*), 1897; *The Awkward Age* (*Vârsta ingrată*), 1899; *What Maisie Knew* (*Ce știa Maisie*), 1897; *The Wings of the Dove* (*Aripile porumbiței*), 1902; *The Ambassadors* (*Ambasadorii*), 1903; *The Golden Bowl* (*Potirul de aur*), 1904.
Nuvele și povestiri: *Madame de Mauve*, 1874; *Daisy Miller,* 1878; *The Aspern Papers* (*Manuscrisele lui Jeffrey Aspern*), 1888; *The Altar of the Dead* (*Altarul morților*), 1895; *The Figure in the Carpet* (*Desenul din covor*), 1896; *The Turn of the Screw* (*O coardă prea întinsă*), 1898.

LUANA SCHIDU traduce din engleză, franceză și rusă și este editor de carte. A tradus, printre altele, Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*; William Maxwell, *La revedere, pe mâine*; Lev Tolstoi, *Cuponul fals* (cele trei titluri au apărut în colecția „Cartea de pe noptieră"); Aleksandr Soljenițîn, *Casa Matrionei*; Jeffrey Archer, *Povestiri cu final neașteptat* și *În linie dreaptă*; Anaïs Nin, *Incest*, *Foc*, *Henry și June*; Amy Tan, *Fiica tămăduitorului de oase*; Tatiana Tolstaia, *Zâtul*; Graham Swift, *Lumina zilei*; Laura Kasischke, *Prin fața ochilor*; Jay Parini, *Ultima gară*.

Henry James

Desenul din covor

Traducere din engleză de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Colecție inițiată de Ioana Pârvulescu

Redactor coordonator al colecției: Mona Antohi
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Pop
DTP: Dumitru Olteanu

Tipărit la S.P. „Bucureștii Noi“

Henry James
The Figure in the Carpet

© HUMANITAS, 2009
pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JAMES, HENRY
Desenul din covor / Henry James; trad.: Luana Schidu. – București: Humanitas, 2009
ISBN 978-973-50-2483-3
I. Schidu, Luana (trad.)
821.111(73)-31=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Capitolul I

Făcusem câteva lucruri și câștigasem câțiva bănuți – ba chiar avusesem probabil timp să încep să cred că eram mai bun decât mă percepeau cei care se pretindeau superiori; dar, dacă e să-mi evaluez cu strictețe parcursul (un obicei agasant, căci nu e nicidecum lung deocamdată), socotesc că adevăratul meu punct de pornire este seara în care George Corvick a venit, cu răsuflarea tăiată, plin de îngrijorare, să-mi ceară un serviciu. Făcuse mai multe lucruri decât mine și câștigase mai mulți bănuți, deși, după părerea mea, ratase câteva ocazii de-a fi inteligent. În seara aceea însă nu am putut decât să-i declar că nu ratase nici una de-a fi bun. Am fost aproape în extaz când i-am auzit propunerea de a pregăti pentru *The Middle*,

organul de presă al manifestărilor noastre intelectuale, numit astfel după momentul din săptămână în care apărea, un articol a cărui răspundere și-o asumase el și al cărui subiect, legat zdravăn cu o sfoară, l-a depus pe masa mea. M-am năpustit asupra ocaziei ce mi se ivea – adică asupra primului volum – fără să mai acord mare atenție explicațiilor date de prietenul meu pentru rugămintea pe care mi-o adresa. Ce explicație putea fi mai bună decât evidenta mea potrivire cu misiunea? Scrisesem despre Hugh Vereker, dar niciodată în *The Middle*, unde mă ocupasem în principal de doamne și de poeți minori. Acesta era noul său roman, încă neapărut, și, indiferent cât de mult sau de puțin aș fi putut face eu pentru reputația lui, era limpede din capul locului ce putea face el pentru a mea. Mai mult, dacă întotdeauna îl citeam imediat ce reușeam să pun mâna pe un exemplar, acum aveam un motiv în plus pentru a-mi dori să-l citesc: acceptasem o invitație la Bridges pentru duminica următoare și în biletul lui Lady Jane se menționa că domnul Vereker avea să fie acolo. Eram destul de tânăr ca să mă

emoționeze perspectiva întâlnirii unui om cu renumele lui și destul de inocent ca să cred că voi putea, cu această ocazie, să-mi etalez cunoștințele despre cea mai „proaspătă“ scriere a lui.

Corvick, care promisese o recenzie, nu avusese timp nici măcar s-o citească; se zăpăcise cu totul ca urmare a unor vești ce îi impuneau – cum hotărâse el după un scurt moment de chibzuință – să prindă poștalionul de noapte spre Paris. Primise o telegramă de la Gwendolen Erme ca răspuns la scrisoarea în care se oferea să zboare în ajutorul ei. Știam deja de Gwendolen Erme; n-o văzusem niciodată, dar aveam opiniile mele, referitoare în esență la faptul că George ar fi luat-o de nevastă dacă mama ei ar fi murit odată. Femeia părea acum aproape gata să-i facă pe plac; după o greșeală îngrozitoare legată de nu știu ce climat sau „cură“, leșinase brusc pe când se întorceau din străinătate. Fiica ei, lipsită de sprijin și alarmată, dorindu-și să ajungă cât mai repede acasă, dar ezitând din pricina riscurilor, acceptase ajutorul prietenului nostru, și nutream în taină

convingerea că la vederea lui doamna Erme avea să-și revină. Convingerea lui, pe de altă parte, nu era câtuși de puțin secretă; în orice caz, era total diferită de a mea. Îmi arătase fotografia lui Gwendolen, cu observația că nu era frumușică, dar era al naibii de interesantă; la vârsta de nouăsprezece ani publicase un roman în trei volume, *În adâncuri*, pe care el îl elogiase foarte tare în *The Middle*. Acum și-a exprimat aprecierea pentru entuziasmul cu care îi primisem propunerea și a afirmat că nici periodicul în chestiune nu avea să fie mai puțin recunoscător; apoi, la urmă, cu mâna pe clanța ușii, mi-a spus:

— Bineînțeles, o să fii rezonabil, știi tu.

Văzând că eram cam descumpănit, a adăugat:

— N-o să spui vreo prostie.

— Prostie – despre Vereker! Când am spus eu altceva decât că-l consider al naibii de inteligent?

— Păi și ce, asta nu-i o prostie? Ce poate să însemne „al naibii de inteligent"? Pentru Dumnezeu, încearcă să ajungi *la el*. Să nu aibă de suferit în urma

aranjamentului nostru. Știi, dacă poți, vorbește despre el așa cum aș fi vorbit *eu* despre el.

Am fost ușor surprins.

— Vrei să spui, indiscutabil cel mai mare dintre toți și așa mai departe?

Corvick își înăbuși un oftat.

— Ei, știi, eu nu fac comparații din astea; în artă e un infantilism! Dar îmi dă o plăcere atât de rară; o senzație de… – a meditat o clipă – ceva nedefinit.

Am fost din nou surprins.

— Senzația, adică, de mai mult?

— Dragă băiete, exact asta vreau să spui *tu*!

Nici nu trântise încă ușa în urma lui și eu începusem, cu cartea în mână, să mă pregătesc s-o spun. Am petrecut cu Vereker jumătate de noapte; nici Corvick n-ar fi putut face mai mult. Era al naibii de inteligent – mi-am menținut opinia, dar nici gând să fie cel mai mare. N-am făcut însă vreo aluzie la alții; mă autoflatam că depășisem, cu această ocazie, infantilismul în artă. „E bun“, au declarat încântați cei de la ziar; iar când numărul a apărut am simțit că acum exista o bază pe care se

putea desfășura întâlnirea mea cu marele om. Asta mi-a dat încredere câteva zile – apoi încrederea s-a evaporat. Mi-l imaginasem citind articolul cu delectare, dar dacă George Corvick nu era satisfăcut, cum putea să fie Vereker? Reflectam de fapt că înflăcărarea admiratorului era uneori mai mare chiar decât apetitul scriitorului. Corvick, în orice caz, mi-a scris de la Paris pe un ton destul de posomorât. Doamna Erme își revenea, iar eu în mod evident nu reușisem să sugerez senzația pe care o avea el citindu-l pe Verecker.

Apariții în colecția

CARTEA DE PE NOPTIERĂ

1 Yasushi Inoue, ***Pușca de vânătoare***
2 Yasunari Kawabata, ***Vuietul muntelui***
3 Yukio Mishima, ***După banchet***
4 Yasunari Kawabata, ***Frumusețe și întristare***
5 Yasunari Kawabata, ***O mie de cocori***
6 Yukio Mishima, ***Templul de aur***
7 Paulo Coelho, ***Veronika se hotărăște să moară***
8 Patrick Süskind, ***Parfumul***
9 Marguerite Yourcenar, ***Povestiri orientale***
10 Giovanni Arpino, ***Parfum de femeie***
11 Aleksandr Soljenițîn, ***O zi din viața lui Ivan Denisovici***
12 Mario Vargas Llosa, ***Mătușa Julia și condeierul***
13 Marguerite Yourcenar, ***Alexis sau Tratat despre lupta zadarnică***
14 Andrei Makine, ***Pe vremea fluviului Amur***
15 Nina Berberova, ***Cartea fericirii***
16 Pär Lagerkvist, ***Baraba***
17 Patrick Süskind, ***Porumbelul***
18 Nina Berberova, ***Învierea lui Mozart***
19 Pascal Quignard, ***Toate diminețile lumii***
20 Marguerite Yourcenar, ***Memoriile lui Hadrian***
21 Leif Panduro, ***Ferestrele***

22 Mihail Bulgakov, ***Maestrul și Margareta***
23 Paulo Coelho, ***Al cincilea munte***
24 Andrei Makine, ***Muzica unei vieți***
25 Lev Tolstoi, ***Moartea lui Ivan Ilici***
26 Florin Manolescu, ***Misterul camerei închise***
27 Paulo Coelho, ***Alchimistul***
28 Paulo Coelho, ***Diavolul și domnișoara Prym***
29 Carlos Fuentes, ***Instinctul lui Inez***
30 Marguerite Duras, ***Amantul***
31 James Joyce, ***Oameni din Dublin***
32 Alessandro Baricco, ***Novecento***
33 Péter Esterházy, ***O femeie***
34 Pascal Quignard, ***Terasă la Roma***
35 Paulo Coelho, ***La râul Piedra am șezut și-am plâns***
36 Nina Berberova, ***Acompaniatoarea***
37 Hubert Lampo, ***Madona din Nedermunster***
38 Pär Lagerkvist, ***Piticul***
39 Nina Berberova, ***Trestia revoltată***
40 Richard Bach, ***Pescărușul Jonathan Livingston***
41 Friedrich Dürrenmatt, ***Pana de automobil***
42 Heinrich Böll, ***Onoarea pierdută a Katharinei Blum***
43 Paulo Coelho, ***Manualul războinicului luminii***
44 Marguerite Yourcenar, ***Obolul visului***
45 Friedrich Dürrenmatt, ***Făgăduiala***
46 Adolfo Bioy Casares, ***Invenția lui Morel***
47 Mario Vargas Llosa, ***Cine l-a ucis pe Palomino Molero?***
48 Daniel Keyes, ***Flori pentru Algernon***
49 Adolfo Bioy Casares, ***O păpușă rusească***
50 Carlos Fuentes, ***Diana***
51 Alain de Botton, ***Eseuri de îndrăgostit***
52 Patrick Modiano, ***Micuța Bijou***
53 Tennessee Williams, ***Primăvara la Roma a doamnei Stone***

54 Mario Vargas Llosa, ***Elogiu mamei vitrege***
55 Carlo Frabetti, ***Cartea iad***
56 William Maxwell, ***La revedere, pe mâine***
57 Apostolos Doxiadis, ***Unchiul Petros și Conjectura lui Goldbach***
58 Carson McCullers, ***Răsfrângeri într-un ochi de aur***
59 Martin Walser, ***Cal în fugă***
60 Martin Page, ***M-am hotărât să devin prost***
61 William Golding, ***Zeul scorpion***
62 Torgny Lindgren, ***Legende***
63 Marguerite Yourcenar, ***Lovitura de grație***
64 Robert Musil, ***Rătăcirile elevului Törless***
65 Siegfried Lenz, ***Moștenirea lui Arne***
66 Ludmila Uliț̆kaia, ***Soniecika***
67 Imre Kertész, ***Drapelul englez***
68 Karel Čapek, ***Cartea apocrifelor***
69 Glendon Swarthout, ***Binecuvântați animalele și copiii***
70 Mihail Sebastian, ***Femei***
71 Georges Bernanos, ***O crimă***
72 Franz Werfel, ***Agapa absolvenților***
73 Vladimir Nabokov, ***Mașenka***
74 Natsume Sōseki, ***Călătoria***
75 Mircea Cărtărescu, ***De ce iubim femeile***
76 Michel de Ghelderode, ***Povestiri crepusculare***
77 Bernardo Atxaga, ***Memoriile văcuței MU***
78 Ludmila Uliț̆kaia, ***Înmormântare veselă***
79 David Foenkinos, ***Potențialul erotic al soției mele***
80 Paul Guimard, ***Strada Le Havre***
81 Helmut Krausser, ***Canișul divei***
82 Roger Caillois, ***Pilat din Pont***
83 André Pieyres de Mandiargues, ***Muzeul negru***
84 Mihail Sebastian, ***Fragmente dintr-un carnet găsit***
85 Paul Guimard, ***Bunurile vieții***

86 Adolfo Bioy Casares, ***Dormind la soare***
87 Ermanno Cavazzoni, ***Calendarul imbecililor***
88 Ludmila Uliţkaia, ***Minciunile femeilor***
89 Martin Page, ***Libelula***
90 Alan Lightman, ***Visele lui Einstein***
91 Vladimir Nabokov, ***Vrăjitorul***
92 Nina Berberova, ***Doamnele din Sankt-Petersburg***
93 Alfredo Bryce Echenique, ***Ghidul trist al Parisului***
94 Radu Albala, ***Femeia de la miezul nopţii***
95 Rafael Sánchez Ferlosio, ***Peripeţiile lui Alfanhuí***
96 Catherine Locandro, ***Clara Noaptea***
97 Paul Bowles, ***Sus, deasupra lumii***
98 Carlos Fuentes, ***Constancia***
99 Ulrich Plenzdorf, ***Noile suferinţe ale tânărului W.***
100 Yasunari Kawabata, ***Frumoasele adormite***
101 Camillo Boito, ***Senso***
102 Juan José Saer, ***Martorul***
103 Sergio Bambaren, ***Delfinul***
104 David Garnett, ***Femeia-vulpe***
105 Evgheni Zamiatin, ***Năvala apelor***
106 César Aira, ***Varamo***
107 Parlange, Vincent Lestréhan, ***Macii bătrâneţii. Sade la ospiciu***
108 Alain de Botton, ***Despre farmecul lucrurilor plictisitoare***
109 Sergio Bambaren, ***Steaua. O poveste de Crăciun***
110 Rainer Maria Rilke, ***Povestiri despre bunul Dumnezeu***
111 Hjalmar Söderberg, ***Doctor Glas***
112 Dinis Machado, ***Ce spune Molero***
113 Pierre Boulle, ***Arheologul şi misterul lui Nefertiti***
114 Serghei Dovlatov, ***Rezervaţia Puşkin***
115 Evan H. Rhodes, ***Prinţul din Central Park***
116 G.K. Chesterton, ***Omul care era Joi***
117 Herman Melville, ***Bartleby***
118 Adolfo Bioy Casares, ***Dintr-o lume în alta***

119 Iasushi Inoue, ***Maestrul de ceai***
120 Laurent Seksik, ***Consultația***
121 Peter Ackroyd, ***Ultimul testament al lui Oscar Wilde***
122 Yasunari Kawabata, ***Țara zăpezilor***
123 Pierre Charras, ***Noapte bună, blândul meu prinț***
124 Laurent Graff, ***Strigătul***
125 Romain Gary, ***Clar de femeie***
126 Herman Melville, ***Benito Cereno***
127 Martin Page, ***O perfectă zi perfectă***
128 Ryūnosuke Akutagawa, ***Rashōmon***
129 Charles Dickens, ***Viața Domnului nostru scrisă special pentru copiii lui***
130 Mori Ōgai, ***Gâsca sălbatică***
131 Rui Zink, ***Cititorul din peșteră***
132 Nicolae Strâmbeanu, ***Turnul de Apă***
133 Hjalmar Söderberg, ***Jocul serios***
134 David Foenkinos, ***În caz de fericire***
135 Mateiu I. Caragiale, ***Sub pecetea tainei***
136 Radu Paraschivescu, ***Cu inima smulsă din piept***
137 Alexandre Jardin, ***Fanfan***
138 Agneta Pleijel, ***Chirurgul reginei***
139 Sébastien Doubinsky, ***Cartea mută***
140 Piotr Bednarski, ***Zăpezile albastre***
141 Laurent Graff, ***O singură fotografie***
142 Heimito von Doderer, ***Ultima aventură***
143 Bernlef, ***Năluciri***
144 Guillermo Martínez, ***Despre Roderer***
145 Yasushi Inoue, ***Dragostea, și moartea, și valurile***
146 Șerban Foarță, ***Roșul ușor e rozul iluzor***
147 Michel Tournier, ***Vineri sau viața sălbatică***
148 Marco Santagata, ***Copistul***
149 Yukio Mishima, ***Soare și oțel***

150 Barbey d'Aurevilly, ***Cea mai frumoasă iubire a lui Don Juan***
151 August Strindberg, ***Insula Preafericiților***
152 Ludmila Ulițkaia, ***Cei dintâi și cei de pe urmă***
153 Arthur Koestler, ***Întuneric la amiază***
154 Erri de Luca, ***În numele mamei***
155 Carsten Wunn, ***Bozo și cu mine***
156 Laurent Graff, ***Călătorie, călătorii***
157 Oscar Wilde, ***Crima lordului Arthur Savile***
158 Simon Van Booy, ***Viețile secrete ale îndrăgostiților***
159 Milena Agus, ***Mal di pietre***
160 Serghei Dovlatov, ***Compromisul***
161 Jason Brink, ***Dac-aș fi o muscă***
162 Lev Tolstoi, ***Cuponul fals***
163 Mori Ōgai, ***Dansatoarea***
164 Elena Bociorișvili, ***Povestea unei fete și a unui pian cu coadă***
165 Martin Page, ***O poveste de dragoste, poate***